

Date: 29th May-2026

LAPAROSKOPIK XIRURGIYANING KLINIK AFZALLIKLARI

Ajabov Furqat Omonovich

Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Bosh o'qituvchi

Annotatsiya: Laparoskopik xirurgiya zamonaviy jarrohlikning eng innovatsion yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu usul kichik kesmalar orqali maxsus optik tizim va mikroasboblardan yordamida operatsiyalar bajarishga asoslangan. Maqolada laparoskopik xirurgiyaning klinik afzalliklari, an'anaviy ochiq operatsiyalardan ustun tomonlari, bemor reabilitatsiyasiga ta'siri hamda zamonaviy tibbiyotdagi o'rni keng yoritilgan. Shuningdek, laparoskopik usulning jarrohlik amaliyotida xavfsizlik, kosmetik natija va operatsiyadan keyingi asoratlarni kamaytirishdagi ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: laparoskopiya, minimal invaziv xirurgiya, endoskopik operatsiya, reabilitatsiya, jarrohlik, klinik afzalliklar, zamonaviy tibbiyot.

Abstract: Laparoscopic surgery is one of the most innovative fields of modern surgery. This method is based on performing operations through small incisions using optical systems and microsurgical instruments. This article discusses the clinical advantages of laparoscopic surgery, its superiority over conventional open surgery, its impact on patient rehabilitation, and its role in modern medicine. The importance of laparoscopic methods in reducing postoperative complications, improving safety, and achieving better cosmetic outcomes is scientifically analyzed.

Keywords: laparoscopy, minimally invasive surgery, endoscopic surgery, rehabilitation, surgery, clinical advantages, modern medicine.

Kirish

So'nggi o'n yilliklarda tibbiyot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida minimal invaziv jarrohlik usullari keng ommalashdi. Laparoskopik xirurgiya shular orasida eng samarali va xavfsiz usullardan biri hisoblanadi.

An'anaviy ochiq operatsiyalarda katta kesmalar bajarilishi sababli bemorlarda kuchli og'riq, uzoq muddatli reabilitatsiya va ko'plab asoratlar kuzatilgan. Laparoskopik usul esa kichik kesmalar orqali amalga oshirilishi tufayli operatsiyadan keyingi davrni sezilarli yengillashtiradi.

Bugungi kunda laparoskopik operatsiyalar:

- Xolesistektomiya;
- Appendektomiya;
- Ginekologik operatsiyalar;
- Bariatrik operatsiyalar;
- Urologik amaliyotlarda keng qo'llanmoqda.

1. Laparoskopik xirurgiya tushunchasi

Date: 29th May-2026

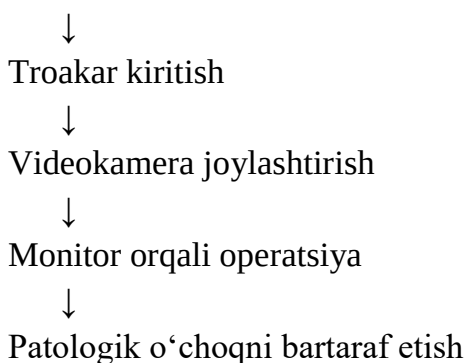
Laparoskopik xirurgiya — bu qorin bo'shlig'iga kichik kesmalar orqali maxsus kamera va jarrohlik asboblari kiritib bajariladigan minimal invaziv operatsiya usulidir.

Asosiy komponentlari:

- Laparoskop;
- Videokamera;
- Monitor;
- Troakarlar;
- Mikrojarrohlik asboblari.

1-rasm. Laparoskopik operatsiya sxemasi

Kichik kesma

2. Laparoskopik xirurgiyaning asosiy klinik afzalliklari

2.1. Minimal travmatizm

Laparoskopik operatsiyalarda kesmalar juda kichik bo'ladi. Bu esa:

- To'qimalarning kam shikastlanishi;
- Kam qon yo'qotish;
- Kam og'riq sindromi bilan kechadi.

Afzalliklari:

- Operatsiyadan keyingi stress kamayadi;
- Yallig'lanish reaksiyasi sust bo'ladi;
- Organizm tezroq tiklanadi.

2.2. Operatsiyadan keyingi og'riqning kamayishi

Katta kesmalar bo'lmagani sababli bemorlarda og'riq sezilarli darajada kam kuzatiladi.

Natijalar:

- Analgetiklarga ehtiyoj kamayadi;
- Nafas olish yaxshilanadi;
- Erta harakatlanish imkoniyati paydo bo'ladi.

2.3. Qisqa reabilitatsiya davri

Laparoskopik operatsiyadan keyin bemor tezroq tiklanadi.

Afzalliklari:

- Kasalxonada yotish muddati qisqaradi;
- Ish faoliyatiga tez qaytadi;
- Jismoniy faollik erta tiklanadi.

Date: 29th May-2026

2-rasm. Reabilitatsiya taqqoslanishi

Ochiq operatsiya

→ 2–4 hafta tiklanish

Laparoskopik usul → 5–10 kun tiklanish

2.4. Infeksiya xavfining kamayishi

Kichik kesmalar tufayli operatsion yara infeksiyasi xavfi kamayadi.

Muhim jihatlar:

- Yara yuzasi kichik;
- Mikroblar tushishi kamayadi;
- Chok asoratlari kam kuzatiladi.

2.5. Kosmetik natijaning yaxshi bo'lishi

Laparoskopik operatsiyalardan keyin katta chandiqlar qolmaydi.

Ayniqsa muhim:

- Yosh bemorlar;
- Ayollar;
- Estetik jihatga ahamiyat beruvchi bemorlar uchun.

3. Laparoskopik operatsiyalarning qo'llanilish sohalari

3.1. Umumiy xirurgiya

Eng ko'p bajariladigan operatsiyalar:

- Laparoskopik appendektomiya;
- Laparoskopik xolesistektomiya;
- Churra operatsiyalari.

3.2. Ginekologiya

Qo'llaniladi:

- Tuxumdon kistalari;
- Endometrioz;
- Ektopik homiladorlik;
- Bachadon operatsiyalarida.

3.3. Urologiya

Operatsiyalar:

- Nefrektomiya;
- Prostatektomiya;
- Buyrak kistalarini olib tashlash.

3.4. Bariatrik xirurgiya

Semizlikni davolashda:

- Gastrik bypass;
- Sleeve gastrektomiya operatsiyalari laparoskopik usulda bajariladi.

4. Operatsiyadan keyingi asoratlarning kamayishi

Laparoskopik usul asoratlari xavfini sezilarli kamaytiradi.

Kam uchraydigan asoratlari:

- Yara infeksiyasi;
- Katta qon ketish;

Date: 29th May-2026

- Churra rivojlanishi;
- Ichak bitishmalari.

3-rasm. Asoratlar chastotasining taqqoslanishi

Ochiq operatsiya

Laparoskopik usul

5. Laparoskopik xirurgiyaning iqtisodiy afzalliklari

Minimal invaziv operatsiyalar iqtisodiy jihatdan ham samarali hisoblanadi.

Sabablari:

- Kasalxonada kam yotish;
- Kam dori sarfi;
- Reabilitatsiya qisqaligi;
- Ish qobiliyatining tez tiklanishi.

6. Hamshiraning roli

Laparoskopik operatsiyalarda hamshira muhim o‘rin tutadi.

Vazifalari:

- Operatsiyaga tayyorlash;
- Asbob-uskunalarini nazorat qilish;
- Operatsiyadan keyingi monitoring;
- Og‘riqni baholash;
- Erta mobilizatsiyani ta‘minlash.

7. Zamonaviy texnologiyalar va istiqbollar

Bugungi kunda laparoskopik xirurgiya:

- Robotlashtirilgan tizimlar;
- 3D vizualizatsiya;
- Sun‘iy intellekt;
- Yuqori aniqlikdagi kameralar bilan rivojlanmoqda.

Zamonaviy afzalliklar:

- Operatsiya aniqligi oshadi;
- Jarrohning xatolik xavfi kamayadi;
- Murakkab operatsiyalarni bajarish imkoniyati kengayadi.

8. Muhokama

Laparoskopik xirurgiya zamonaviy jarrohlikning eng muhim yutuqlaridan biridir. Minimal invaziv texnologiyalar bemor xavfsizligini oshirib, reabilitatsiya muddatini qisqartiradi.

Shuningdek:

- Operatsion travma kamayadi;
- Bemor psixologik holati yaxshilanadi;
- Kosmetik natija yuqori bo‘ladi.

Bugungi kunda ko‘plab rivojlangan davlatlarda laparoskopik operatsiyalar standart jarrohlik usuliga aylanmoqda.

9. Xulosa

Date: 29th May-2026

Laparoskopik xirurgiya klinik jihatdan samarali, xavfsiz va zamonaviy operatsion usul hisoblanadi. Ushbu usul:

- Minimal travmatizm;
- Kam ogʻriq;
- Tez reabilitatsiya;
- Past infeksiya xavfi;
- Yaxshi kosmetik natija bilan ajralib turadi.

Minimal invaziv texnologiyalarni amaliyotga keng joriy qilish zamonaviy tibbiyotning ustuvor yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sabiston D.C. *Textbook of Surgery*. Elsevier, 2022.
2. Schwartz S. *Principles of Surgery*. McGraw-Hill, 2021.
3. Townsend C. *Sabiston Textbook of Surgery*. Elsevier, 2022.
4. Fischer J. *Mastery of Surgery*. Wolters Kluwer, 2021.
5. Brunicardi F. *Schwartz's Principles of Surgery*. McGraw-Hill, 2022.
6. World Journal of Laparoscopic Surgery, 2021–2025.
7. Minimal Access Surgery Guidelines. WHO, 2023.

